

SZÁMÍTÁS- TECHNIKA

**MUNKA-
FÜZET**

7.

PEDELLUS

Kasza János
Ziliziné Bertalan Gabriella

Számítástechnika munkafüzet 7.

A Pedellus Kiadó **Számítástechnika 7.** könyvéhez készült.

OM engedélyszám: 34.551/11/98. XIV.

Szerzők:

**KASZA JÁNOS
ZILIZINÉ BERTALAN GABRIELLA**

Lektor:

FAZEKAS SÁNDOR

Kiadó: Pedellus N. Kiadó

4001 Debrecen, Pf. 430

Alkotó szerkesztő: Vágó Lászlóné

Terjedelem: 2,3 A/5 ív

Készült a debreceni Kinizsi Nyomdában

Felelős vezető: Bördős János

2. kiadás

1999

A DOS PARANCSAI

1. Az operációs rendszerekről

1.1. Mi a különbség, és mi a hasonlóság a hardver a szoftver feladata között?

hasonlóság: _____

különbség: _____

1.2. Hogyan csoportosítjuk a szoftvereket feladatuk szerint?

1.3. Sorold fel az operációs rendszer fontosabb feladatait!

1.4. A felsorolt szoftverek közül válaszd ki az operációs rendszereket! Húzd alá a helyes választ!

Norton Commander	Ms-DOS 6.0	Word For Windows 6.0
Unix	CorelDraw 5.0	Office97
Dbase	Turbo Pascal 6.0	Windows95

1.5. A következő feladatban keresd meg azokat a fogalmakat, amelyek nem illenek a többiek közé! Választásodat indokold is!

a)	Hardver	Operációs rendszer	Parancs
b)	DOS	Unix	Operatív tár
c)	Belső parancs	Operatív tár	Külső parancs
d)	Külső parancs	Belső parancs	DOS alkönyvtár
e)	Rendszer lemez	Operációs rendszer	Billentyűzet
f)	DOS	Norton Commander	OS/2

Indoklás:

- a) -----
- b) -----
- c) -----
- d) -----
- e) -----
- f) -----

**1.6. Válaszd ki a felsorolt állítások közül, melyek az igazak, melyek a hamisak!
Az állítások betűjelét írd a megfelelő helyre!**

- a) A hardver egy olyan programrendszer, amely a számítógép automatikus működtetését végzi.
- b) A szoftver a számítógép által alkalmazott, logikailag összetartozó programrendszerek és adatállományok közös neve.
- c) Az operációs rendszer segít a számítógép hardveres és szoftveres egységeinek optimális vezérléséhez.
- d) A DOS belső parancsainak aktuális helyét, a parancs kiadása előtt mindig meg kell adni.
- e) A belső parancsok a rendszer indításakor betöltődnek a memóriába.
- f) Az operációs rendszer a külső parancsok nélkül nem működőképes.
- g) A külső parancsokat a rendszerlemez egy adott könyvtárában tároljuk.

igaz: _____ **hamis:** _____

1.7. Milyen problémák esetén írja ki a DOS a következő üzeneteket ?

a) Bad command or file name

b) Non system disk or disk error

c) Invalid drive specification

d) Not ready reading drive D

2. Lemez tartalomjegyzékének megtekintése

2.1. A következő állítások a DOS operációs rendszerre vonatkoznak. Válaszd ki, melyek az igaz vagy hamis állítások! A hamis állításokat módosítsd úgy, hogy azok igazak legyenek!

- a) Az állományok azonosítóját pont választja el egymástól.
- b) Az állományok neve pontosan nyolc karakter lehet.
- c) A kiterjesztés legfeljebb három karakter lehet.
- d) Könyvtárak azonosítója nem tartalmazhat kiterjesztést.
- e) Állományoknak nem kötelező, hogy legyen kiterjesztése.
- f) Ha egy állomány kiterjesztése EXE, akkor az DOS-ból biztosan indítható.
- g) Egy állomány kiterjesztése utalhat annak tulajdonságára.
- h) Egy kiterjesztés alapján nem mindig lehet eldönteni az illető állomány tulajdonságát.
- i) Ha egy állomány indítható, akkor az EXE, COM vagy BAT kiterjesztésű.

igaz: _____ hamis: _____

módosítás: _____

2.2. A számítógépünk csak egy floppy meghajtót tartalmaz. Mi történik a DIR B: parancs hatására, ha az aktuális helyünk az A: jelű hajlékony lemez gyökérkönyvtára?

- a) Not ready reading drive B

- b) Insert diskette for drive B: and press any key when ready
- c) Bad command or file name
- d) Kilstázza a floppy lemez gyökérkönyvtárának tartalomjegyzékét.

2.3. Az alábbi tartalomjegyzéket a DIR parancs segítségével kaptuk. A lista alapján válaszolj a kérdésekre!

```

Volume in drive A is STARTUP
Volume Serial Number is 2223-A85B
Directory of A:\
HIBA                41                05-17-95           4:59p
PASCAL    EXE      <DIR>                01-02-98           4:42p
PROGRAM          <DIR>                01-02-98           4:42p
MOUSE    COM          16,435           05-12-93          10:46a
DIR                27                01-02-98           8:54a
DIR    DIR          109              05-17-95           5:00p
EXE    DIR          885              05-17-95           5:01p
DOS                <DIR>                01-02-98           4:45p
WINDOWS          <DIR>                09-22-97           4:47p
NORTON           <DIR>                05-17-95           4:48p
SMART    BAT          56               12-19-97          11:15p
SOUND    BAT          139              12-19-97          11:03p
TREE     EXE          14,287           11-11-91           5:00a
COUNTRY  SYS          26,936           10-06-96           9:09p
OLVASS   EL          <DIR>                05-17-95           4:54p
Magyar   TXT          91               04-10-96           3:54p
KOCSI    BMP          630              02-11-93          12:00p
DIR     TXT          0                01-02-98           5:04p
      18 file(s)                59,636 bytes
                                1,389,568 bytes free

```


a) Melyik háttértároló tartalomjegyzékét kaptuk meg?

b) Sorold fel azokat az azonosítókat, melyek állományokat jelölnek!

c) Sorold fel azokat az azonosítókat, amelyek könyvtárakat jelölnek!

d) Melyik a legnagyobb méretű állomány?

e) Hány byte a mérete a legkisebb méretű állománynak?

f) Mi a bejegyzés dátuma a legkorábban keletkezett állománynak?

g) Melyek azok az állományok, amelyek indíthatók az operációs rendszer felügyelete alól?

h) Hány Kbyte a lemez szabad területe?

2.4. Mikor kapjuk a DIR parancs esetén a következő hibaüzeneteket?

File not found

Too many parameters

Invalid drive specifiation

2.5. Milyen parancsot adtunk ki, ha lemezünk tartalomjegyzéke a következő formában jelenik meg?

Volume in drive A is STARTUP

Volume Serial Number is 2223-A85B

Directory of A:\

HIBA	[PASCAL.EXE]	[PROGRAM]	MOUSE.COM
DIR	DIR.DIR	EXE.DIR	[DOS]
[WINDOWS]	[NORTON]	SMART.BAT	SOUND.BAT
TREE.EX	COUNTRY.SYS	[OLVASS.EL]	MAGYAR.TXT
KOCSI.BMP	DIR.TXT		
18 file(s)		59,636 bytes	
		1,389,568 bytes free	

2.6. A lemezünk tartalomjegyzéke ugyanaz, mint az előző feladatban.

a) Mely azonosítókat listázzák ki a következő parancsok?

Dir/w a:*.exe

Dir/w a:\d*.*

Dir/w a:\?o*.b??

b) Írd le azokat a parancsokat, amelyek az alábbi könyvtárak, illetve állományok azonosítóját írják ki a képernyőre!

1. EXE.DIR

2. MOUSE.COM

SOUND.BAT

COUNTRY.SYS

3. [PASCAL.EXE]

[PROGRAM]

2.7. A DIR /A:h A: parancs hatására a következő üzenetet kapjuk:

File not found

Ha a lemezünk gyökérkönyvtárában vannak állományok, akkor miről ad tájékoztatást ez az üzenet?

3. Könyvtárkezelés

3.1. Mi az aktuális meghajtó és az aktuális könyvtár fogalma?

3.2. Hogyan tájékoztat bennünket a DOS az aktuális helyről?

3.3. Rajzold le az alábbiakban létrehozott könyvtárszerkezetet !

A:

CD\
md KEMIA\ANYAG

md KEMIA\ANYAG\KEVEREK

md KEMIA\ANYAG\VEGYULET

md KEMIA\ANYAG\VEGYULET\ION

md KEMIA\ANYAG\VEGYULET\MOLEKULA

md KEMIA\ANYAG\ELEM

md KEMIA\ANYAG\ELEM\MOLEKULA

md KEMIA\ANYAG\ELEM\ATOMRACS

md KEMIA\ANYAG\ELEM\FEMRACS

md KEMIA\KOTES

md KEMIA\KOTES\KOVALENS

md KEMIA\KOTES\IONOS

md KEMIA\KOTES\FEMES

3.4. A 3.3 feladat alapján, írd le legrövidebben a megadott könyvtárak elérési útvonalát! Figyelj az aktuális helyre (készenléti jel)!

ION könyvtár

C:\>

ATOMRACS könyvtár

A:\KEMIA\ANYAG>

FEMRACS könyvtár
A: \KEMIA\ANYAG\VEGYULET>

KOVALENS könyvtár
A: \KEMIA\ANYAG\KEVEREK>

3.5. A 3.3 feladat alapján, írd le legrövidebben a megadott könyvtárakba való belépések parancsait! Figyelj az aktuális helyre (készenléti jel)!

Belépés a KOVALENS könyvtárba
A: \>

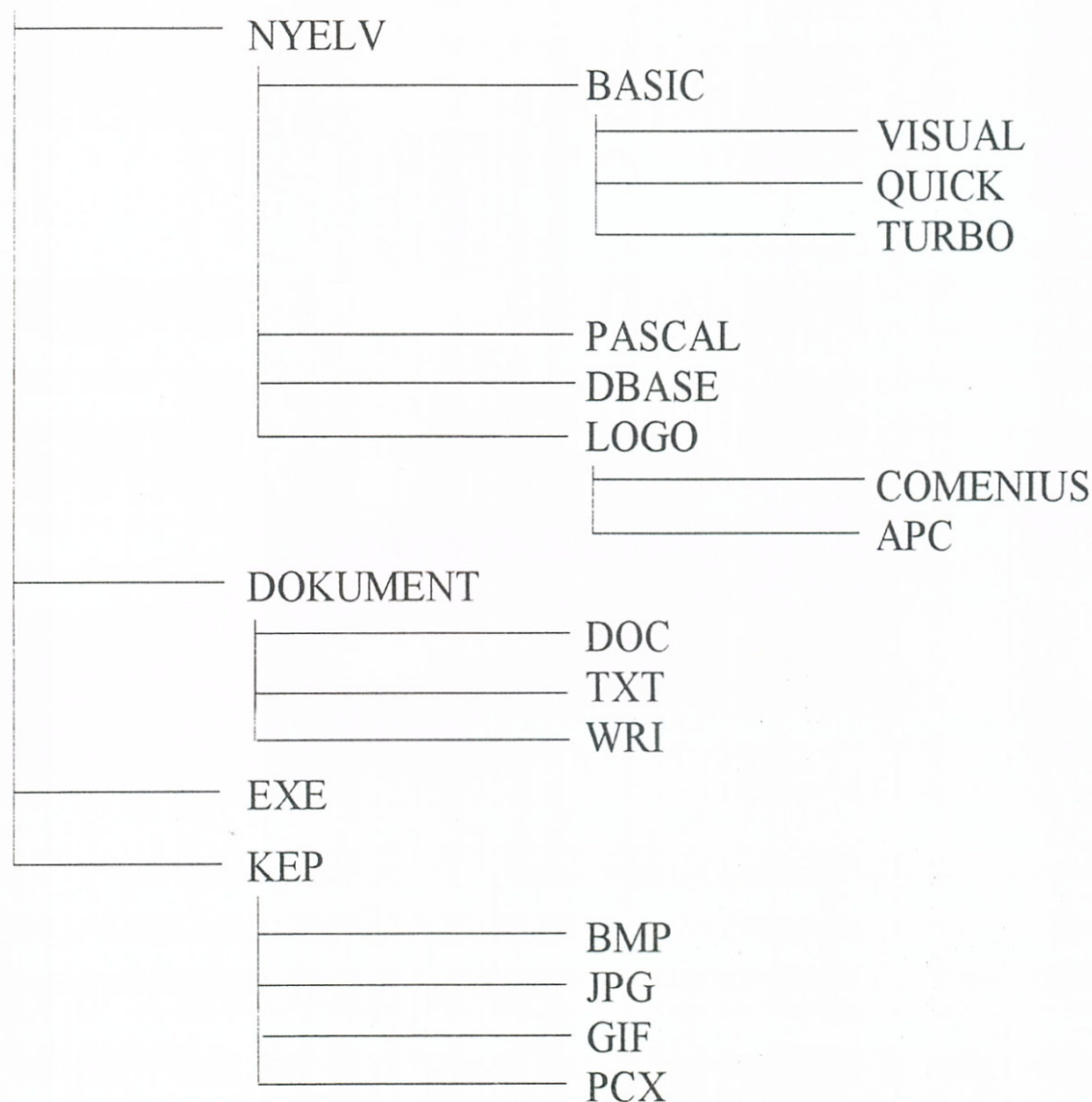
Belépés a FEMRACS könyvtárba
A: \KEMIA\ANYAG\ELEM>

Belépés a IONOS könyvtárba
A: \KEMIA\ANYAG>

Belépés a FEMES könyvtárba
C: \>

3.6. Készítsd el az alábbi könyvtárszerkezetet a tanárod által megadott háttértárolón!

A : \

3.7. Az előző feladat alapján végezd el a következő könyvtárműveleteket!

- a) Töröld le a PASCAL könyvtárat!
- b) Töröld le a BASIC könyvtárat!
- c) Töröld le az APC könyvtárat!

3.8. A felsorolt parancsokat rendezd a megfelelő funkciókhoz!

MD CD TREE RD DELTREE PATH PROMPT

Grafikus rajz a könyvtárszerkezetről:

Könyvtár létrehozása:

Belépés egy adott könyvtárba:

Üres könyvtár törlése:

Készenléti jel beállítása:

Automatikus elérési út megadása:

Könyvtár törlése alkönyvtárakkal:

3.9. Válaszd ki a helyes állításokat! Karikázd be a betűjelét!

- a) A `CD . .` parancs mindig az aktuális meghajtó gyökérkönyvtárába lép be.
- b) A `CD . . \PASCAL` parancs egy szinttel fentebb lévő könyvtár `PASCAL` alkönyvtárába lép be, ha az létezik.
- c) A `CD\` parancs mindig az aktuális meghajtó gyökérkönyvtárába lép be.
- d) Az `RD` paranccsal nem üres könyvtárakat is lehet törölni.
- e) A `DELTREE` parancs egész könyvtárrendszert töröl.

3.10. Mit jelentenek a következő hibüzenetek?

`Directory already exists`

`Invalid path, not directory, or directory not empty`

4. Műveletek állományokkal

Ebben a fejezetben példánk alapja az **I. 3.6 feladatban** létrehozott könyvtár-szerkezet!

- 4.1. Sorold fel azokat a szempontokat, amelyeket állományok sikeres másolása esetén be kell tartani!
-
-

- 4.2. Mi történik a következő parancsok esetén?

```
Md a:\bmp
```

```
Copy c:\windows\car.bmp a:\bmp
```

```
Copy a:\bmp\car.bmp b:
```

4.3. Írd le azt a parancsot, amely a `c:\DOS` forrásterületen lévő `move.exe` állományt átmásolja, az I.3.6 feladatban megadott EXE könyvtárba `athelyez.exe` néven!

4.4. Válaszd ki azokat a parancsokat, amelyek eredménye ugyanaz! Figyelj az aktuális helyre!

- a) `A:>Copy c:\Winword\Doc\dolgozat.doc Dokument\Doc`
 - b) `A:\Dokument>Copy Winword\Doc\dolgozat.doc Doc`
 - c) `A:\Dokument\Doc>Copy c:\Winword\Doc\dolgozat.doc`
 - d) `A:\Dokument\Doc>Copy Winword\Doc\dolgozat.doc`
 - e) `C:\Winword\Doc>Copy dolgozat.doc Dokument\Doc`
 - f) `C:\Winword\Doc>Copy dolgozat.doc a:\Dokument\Doc`
 - g) `A:\Dokument\Txt>Copy c:\Winword\Doc\dolgozat.doc ..\Doc`
-

4.5. Javítsd át az előző feladat helytelen parancsait úgy, hogy azok hatásukban megegyezzenek!

4.6. Ebben a feladatban a file műveletek a I.3.6 példában szereplő könyvtár-szerkezetre vonatkoznak. Írd le a következő parancsokat!

A TXT könyvtár összes állományának másolása a DOC könyvtárba doc kiterjesztéssel:

A: \DOKUMENT\TXT>

A WRI könyvtár wri kiterjesztésű állományainak átnevezése doc kiterjesztésre:

A: \DOKUMENT>

A QUICK könyvtár 'a' karakterrel kezdődő állományainak áthelyezése a PASCAL könyvtárba pas kiterjesztéssel:

A: \BASIC\QUICK>

A PASCAL könyvtár összes olyan állományának törlése, melynek kiterjesztése 'k' karakterre végződik:

A: \>

4.7. Válaszd ki azokat a parancsokat amelyek végrehajtásának eredménye megegyezik! Indokold a választásod!

a) A: \Nyelv\Basic>Move elso.bas masodik.bas

b) A:> Move Nyelv\Basic\elso.bas masodik.bas

c) A: \Nyelv>Move Basic\elso.bas masodik.bas

d) A: \Nyelv>Ren Basic\elso.bas masodik.bas

Indoklás: _____

Se. 849

4.8. Írd le egyetlen paranccsal a következő file műveleteket!

```
A:\Dokument\Txt>Copy \Nyelv\Pascal\*.pas
```

```
A:\Dokument\Txt>Del \Nyelv\Pascal\*.pas
```

```
A:\Dokument\Txt>
```

4.9. Melyik parancs esetén kapjuk a következő üzenetet?

```
All files in directory will be deleted!
```

```
Are you sure (Y/N)
```

```
1 file (s) copied
```

```
File not found
```

5. Műveletek különböző tulajdonságú állományokkal

5.1. Milyen tulajdonságokkal rendelkezhetnek az állományok?

5.2. Írd le a következő tulajdonságok angol megfelelőjét!

Rendszer: -----

Csak olvasható: -----

Rejtett: -----

Biztonsági: -----

5.3. A DIR /A:R A: parancs hatására File not found (állomány nem található) üzenetet kaptuk, pedig lemezünk nem üres! Melyek a lehetséges okok?

5.4. A DEL C:\msdos.sys parancs hatására a következő üzenetet kaptuk: Acces denied. (A hozzáférés megtiltva!) Mi lehet a magyarázata?

5.5. Feladatunk könyvtárszerkezete az I.3.6. példának felel meg. Írd le a következő parancsokat!

A LOGO könyvtár összes 'gy'-vel kezdődő állományának tulajdonsága csak olvasható legyen:

A:\nyelv>

A PASCAL könyvtár összes bgi kiterjesztésű állományának tulajdonsága rejtett legyen:

```
A:\nyelv\Basic>
```

A TURBO könyvtár összes rejtett állományának szüntessük meg ezt a tulajdonságát:

```
A:\>
```

5.6. Mi történik az `Attrib/?` parancs hatására?

5.7. Hol és milyen műveleteket hajtanak végre a következő parancsok?

```
Attrib/S +R c:\*.ini
```

```
Attrib -R c:\Windows\*.ini
```

5.8. Írd le azt a parancsot, amely kilistázza az `A:\Nyelv\Pascal` könyvtárból legutoljára törölt pas kiterjesztésű állományokat!

6. Egyéb műveletek Copy paranccsal

6.1. Milyen perifériát jelent a PRN rövidítés?

6.2. Mi a különbség és mi a hasonlóság az LPT1 és PRN jelölések között?

különbség:

hasonlóság:

6.3. Hogyan jelöli a DOS a billentyűzetet?

6.4. A COPY parancs segítségével hozz létre egy vers.txt állományt, melynek tartalma a következő!

És mond: Honfi, mit ér pedő kebel e romok ormán?

Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?

Messze jövővel komolyan vess öszve jelenkort;

Hass, alkoss, gyarapíts: s a Haza fényre derül!

6.5. Hogyan néznéd meg a már létező vers.txt állomány tartalmát?

6.6. A vers.txt tartalma ugyanaz mint az előző feladatban. Mi történik a következő parancs hatására?

```
Copy Con+A:\vers.txt PRN
```

Kölcsey Ferenc debreceni diák volt. Ő írta nemzeti énekünket, a Himnuszot.

A Huszt műfaja epigramma.

^Z

6.7. Hogyan módosul a vers.txt állomány tartalma?

```
Copy Con vers.txt
```

Idézet egyik nagy magyar költőnkől.

Mi a vers címe?

^Z

6.8. Hogyan nyomtatnád ki a COPY parancs segítségével személyi adataidat?

7. Lemezműveletek

7.1. Melyik parancs végrehajtása után jelenik meg a következő üzenet?

System transferred

7.2. Milyen lemezt nevezünk rendszerlemeznek?

7.3. Mire kell vigyáznunk a háttértárolók formatálásánál?

7.4. Hány Kbyte-ra formatálja lemezünket a `Format/4 A:` parancs?

7.5. Mi a különbség a `Format a:` és `Format/S a:` parancs között?

7.6. Készíthető-e rendszerlemez a `COPY` paranccsal?

7.7. Mi a hasonlóság és mi a különbség a Sys c: a: és Format/S a: parancsok között?

hasonlóság:

különbség:

7.8. Válaszd ki azokat a parancsokat, amelyekkel rendszerlemez készíthetünk! Húzd alá a helyes választ!

a) Format/S A:

b) Copy C:\Command.com A:

c) Copy C:\Msdos.sys A:

d) Copy C:\Io.sys A:

e) Format A:

f) Sys c: a:

7.9. Mit jelent a Saving UNFORMAT information üzenet?

7.10. Véletlen formatálásnál a parancs végrehajtása után közvetlenül visszaállíthatók-e minden esetben az eredeti információk? Ha nem, akkor miért?

7.11. Maximum hány karakter lehet a lemez kötőazonosítója?

7.12. Mit jelent az alábbi kifejezés ?

Volume in drive A has no label

7.13. Mi az azonosság és a különbség a VOL A: és LABEL A: parancsok között?

azonosság:

különbség:

7.14. Mikor jelenik meg, és mit jelent a következő kifejezés?

Delete current volume label (Y/N)

7.15. Írd le azt a parancsot, amely a merev lemez E: partíciójának kötetazonosítóját átírja GAMES azonosítóra!

FILE KEZELÉS HALADÓKNAK

1 Az NC tömörítőprogramjának használata

1.1. Válaszolj az alábbi kérdésekre!

a) Mely billentyűkombináció szolgál az állományok tömörítésére?

.....

b) Mely billentyűvel indítható el a tömörített állományok kibontása?

.....

c) Mi a neve az NC tömörítőprogramjának?

.....

d) Milyen nevet ajánl fel az NC a tömörítés során?

.....

e) Milyen hatása lesz az alábbi beállításnak a tömörítés kapcsán?

[] Delete files afterwards

.....

1.2. Sorolj fel néhány tömörítőprogramot, amelyet az NC - ben is használhatsz!

.....

2. Egyéb tömörítőprogramok

2.1. Mit jelentenek a következő parancsok és kapcsolók az ARJ használata során?

L:.....

/r:.....

A:

M:.....

/v:.....

E:.....

2.2. Az alábbi állítások közül melyik igaz? Karikázd be a helyes választ!

- a) A tömörített állományok kevesebb helyet foglalnak el a háttértárakon, mint az eredeti állományok.
- b) Ha az ARJ programmal tömörítünk, a megadott állománynév után nem szükséges a kiterjesztést beírni, mert a program automatikusan megteszi helyettünk.
- c) Ha egy tömörített állomány nem fér rá egy lemezre, akkor az eredeti állományt részekre kell bontanunk, és a részeket külön kell tömörítenünk.
- d) A PKZIP kicsomagoló programja a PKUNZIP.
- e) Az ARJ program a PKZIP programhoz hasonlóan egy másik programot használ a tömörített állományok kibontásához.

3. Víruskeresés, vírusirtás

3.1. Hogyan fertőznek a számítógépes vírusok?

3.2. Sorold fel a vírusfertőzés legismertebb tüneteit!

3.3. Melyek a vírusfertőzés megelőzésének elemi szabályai?

3.4. Sorolj fel néhány víruskereső és vírusmegsemmisítő programot!

3.5. Mi a hatásuk a SCAN programban használható kapcsolóknak?

/all:

/del:

/help:

/clean:

/?:

/nomem:

/many:

3.6. Az F-PROT víruskereső program használata során mire következtetsz az alábbi ablak megjelenéséből?

No infection found on the diskette
Press ENTER to scan next diskette.
Press ESC to stop scanning.

PROGRAMOZÁSI ISMERETEK

1. Programozási nyelvek

1.1. Keresd meg azt a fogalmat, amely nem illik a sorba! Indokold meg választásodat!

- a) monitor, input, mágneses lemez, file
- b) mágneses lemez, állomány, output, billentyűzet
- c) assembly, compiler, interpreter
- d) assembler, tárgyprogram, editor, forrásprogram
- e) processzor, hardver, számláló egység, linker
- f) gépi nyelv, futtatható program, interpreter

indoklás: _____

1.2. Egészítsd ki a hiányzó mondatokat!

A számítógép az _____
_____ szolgáló eszköz.

A feldolgozás végrehajtására emberi beavatkozás nélkül képes, ha ehhez _____

A számítógép fizikai felépítése alapján, csak _____
_____ sorozatát tudja értelmezni.
Neumann János fogalmazta meg először, hogy _____
és az _____ a központi _____ legyenek tárolva.
Az assembly nyelvben, az utasításokat _____
_____, melyek kifejezik azok jelentését.

1.3. A következő fogalmakat két csoportra osztjuk. Párosítsd össze a két csoportból a logikailag összetartozókat!

A) LDA	a) Add az akkumulátor tartalmához!
B) MOVE	b) Töltsd az akkumulátorba!
C) ADD	c) Helyezd át az adatot egy memóriacímre!
D) STA	d) Helyezd át az akkumulátor tartalmát!

A) _____ B) _____ C) _____ D) _____

1.4. A következő állításokról dönts el, hogy azok igazak, vagy hamisak! Jelöld a sor elején! Döntésedet indokold!

... A gépi nyelvű program bitek sorozatával van kódolva.

... A magas szintű nyelveket a szakirodalom executable programnak nevezi.

... A konkrét gépi nyelvű utasítások értelmezése függ a processzor típusától.

... A gépi nyelvű programot assembly nyelvnek nevezzük.

... Az assembly nyelv fordítóját assemblernek hívjuk.

... A tárgyprogramot futtatható állapotba az editor szerkeszti össze.

... A fordítás utolsó fázisát a programszerkesztő (LINKER) végzi el.

1.5. A felsorolt jellemzők közül válaszd ki az interpreter és compiler tulajdonságait!

- a) Segítségével a forrásprogramból egy exe kiterjesztésű állomány készíthető.
- b) A forrásnyelvű programot utasításonként fordítja és hajtja végre.
- c) A fordítás két menetben történik.
- d) A forrásprogramot a memóriában tartózkodva hajtja végre.
- e) Nem állít elő tárgyprogramot.
- f) Minden futtatáskor újra értelmezi a forrásprogramot.
- g) Programírás közben lehetőséget ad a párbeszédés munkára, mely megkönnyíti a fejlesztést.
- h) A tárgynyelvű programot a kapcsolatszerkesztő (LINKER) hozza létre.
- i) A fordítás eredményét mindig a memóriában tároljuk
- j) A memória kihasználtsága kedvezőnek mondható.
- k) A fordítás eredménye a háttértárolókon is rögzíthető.
- l) A Basic-nyelvre jellemző.
- m) A Pascal-nyelv ezt a rendszert használja.

interpreter:

compiler:

2. A Turbo Pascal-nyelv

2.1. Indítsd el a Turbo Pascalt, hasonlítsd össze menürendszerét és kezelését más eddig tanult szövegszerkesztővel! Keress azonosságot és különbséget!

azonosságok:

.....

különbségek:

.....

2.2 Töltsd ki a Pascal-háromszög hiányzó sorait! Add össze minden sorban a számokat! Keress összefüggéseket!

0.					1									
1.				1		1								
2.			1		2		1							
3.			1		3		3		1					
4.			1		4		6		4		1			
5.			1		5		10		10		5		1	
6.		1		6		15		20		15		6		1
7.														
8.														
9.														
10.														

a) Milyen szabályt fedezettél fel a sorok sorszáma és az összegek között?

b) Melyek azok a számítástechnikai fogalmak, amelyek a nyolcadik és tizedik sorban lévő számok összegéhez kapcsolódnak?

2.3. A következőkben a Pascal-nyelv legördülő menürendszerének néhány lehetőségét adjuk meg angol nyelven. Rendezd ezeket az angol nyelvű fogalmakat a felsorolt magyar megjelölőkhöz!

A) FILE / OPEN	I) EDIT CLEAR
B) FILE / NEW	J) SEARCH / FIND
C) FILE / SAVE AS	K) SEARCH / REPLACE
D) FILE / CHANGE DIR	L) SEARCH / AGAIN
E) FILE / DOS SHELL	M) COMPILE / MAKE
F) EDIT / CUT	N) RUN / RUN
G) EDIT / COPY	O) RUN / PROGRAM RESET
H) EDIT / PASTE	P) RUN / STEP OVER

1) Kijelölt blokk másolása a vágólapra.

2) A legutoljára vágólapra helyezett blokk beszúrása a kurzor pozíciójától.

3) Az aktív szövegszerkesztő ablakban lévő forrásprogram mentése más néven.

4) A forrásprogram fordítása.

5) Ideiglenes visszatérés az operációs rendszerhez.

6) Megnyit és aktívvá tesz egy új szövegszerkesztő ablakot.

7) Az aktuális háttértároló és könyvtár beállítása.

8) Állomány betöltése újonnan létrehozott szövegszerkesztő ablakba.

9) Szövegrész keresése és cseréje az aktív ablakban.

10) Kijelölt blokk törlése és másolása a vágólapra.

11) Kiválasztott szöveg törlése a szerkesztőből.

12) Szövegrész keresése az aktív ablakban.

13) Nyomkövetett program alaphelyzetbe állítása.

14) Program végrehajtása nyomkövetéssel.

15) A legutóbbi keresés vagy csere megismétlése.

16) Forrásprogram futtása és fordítása.

2.4. Indítsd el a Pascal programrendszert és a szerkesztő segítségével írd be az előző feladatban szereplő menüpontoknak megfelelő billentyűzetkombinációkat!

2.5. Az alábbiakban felsoroljuk a Pascal-nyelv néhány fontosabb állományának feladatait. Írd a megfelelő helyre az állományok azonosítóját!

a) A Turbo Pascal keretrendszere. Tartalmazza a szövegszerkesztőt, melynek segítségével párhuzamosan egyszerre több forrásprogram is készíthető. Ebbe az állományba van beépítve a fordító, amely a forrásprogramból futtatható programot készít.

b) Amikor a programozó kéri a rendszertől, hogy a megváltozott beállításokat jegyezze meg, akkor ebbe az állományba menti el a szükséges információ-

kat. A rendszer újra indításakor a beállításokat ebből az állományból olvassa ki.

c) Ebbe az állományba van beépítve egy ONLINE HELP rendszer, mely a programozáshoz nyújt segítséget.

d) Ez az állomány tartalmazza azokat az utasításokat, hivatkozásokat melyeket programunkban használunk. E nélkül az állomány nélkül egy programot sem írhatnánk.

e) Segítségével önálló egységeket építhetünk be a Pascal rendszerkönyvtárába.

2.6. Keresd meg azt a fogalmat, amely nem illik a sorba! Választásodat indokold is meg!

Begin End ClrScr _____

Uses End Crt _____

ClrScr Crt Begin _____

Begin azonosító Program _____

2.7. Funkciójuk alapján írd a felsorolt fogalmakat a megfelelő helyre!

Uses Begin ClrScr End Program Crt

Ezzel a kulcsszóval történik a program nevének megadása:

- Letörli az Output képernyőt:
- A program végét jelölő kulcsszó:
- A képernyő és a billentyűzet kezeléséért felelős egység:
- Ezzel a szóval hivatkozhatunk egységek használatára:
- A programtörzs kezdetét jelölő kulcsszó:

2.8. Tölts be egy tetszőleges Pascal programot, és indítsd el úgy, hogy a fordítás a memóriában történjen!

2.9. Készíts lemezeden egy exe nevű könyvtárt. Állítsd be a rendszert úgy, hogy a lefordított forrásprogramok ebbe a könyvtárba kerüljenek! Végezd el a fordítást az előbb betöltött állománnyal!

3. Állandó adatok típusai és jelölésük

3.1. Az alábbiak közül mely adatok jelölhetnek konstans szöveget?

'mama' ablak 123 5.6 #67#69 12E+02 '-445'

3.2. A felsoroltak közül mely adatok jelölhetnek konstans karaktert?

'a' a 1 5.6 #67 '#' '4'

3.3. Hogyan különböztethető meg a numerikus konstans a karakter- és szöveg konstanstól?

3.4. Milyen jel alapján tudod megkülönböztetni az egész és valós típusú konstansokat?

3.5. Mely adatok jelölhetnek numerikus konstanst a következők közül?

'243' 'kocsi' -1 5.6 18.6E+3 '#' '4'

3.6. Mely adatok jelölhetnek egész konstanst az alábbiak közül?

'a' a -1 5.6 18.6E+3 '#' '4'

3.7. Keresd meg azt a fogalmat, amely nem illik a sorba! Választásodat indokold is meg!

Begin End ClrScr -----

Uses Write Crt -----

ClrScr Crt Write -----

Write WriteLn Program -----

indoklás: -----

3.8. Számítsd ki a következő összegek eredményét normál alakban!

$2.4000000000E+01 + 32.5 = \dots\dots\dots$

$34.7 + 128 = \dots\dots\dots$

3.9. Mi a különbség a Pascal-nyelvben 1.2000000000E+01 és 12 számtípusú adatok között ?

3.10. Mi az azonosság matematikai szempontból a 1.2000000000E+01 és 12 számtípusú adatok között ?

3.11 Milyen formában írja ki a következő eljárás a megadott szöveget?

Write('Ennek a sornak',#10,'itt van a',#10,#13,'vége')

-----	-----
-----	-----
-----	-----

3.12. Írd le azokat a Write és WriteLn eljárásokat, melyek segítségével a stringek a monitoron a következő formákban jelennek meg!

napszemüveg

gépkocsi
vezető

régi
fülesbagoly

nap
szem
üveg

nap
szem
üveg

3.13. Az előző feladatokat oldd meg egyetlen Write eljárás és vezérlő-karakterek segítségével is!

4. Változó adatok beolvasása és deklarációja

4.1. Írd le azt az utasítást, amely a kurzort a következő helyekre pozicionálja!

a) 24. sor 6. oszlopába

b) 6. oszlop 24. sorába

c) középső sor utolsó oszlopába

4.2. Hová kerül a kurzor a `ClrScr` utasítás használata esetén?

4.3. Írd le azokat az utasításokat mezőszélesség segítségével, amelyek hatására a szöveg konstansokat és karaktereket az alábbiak szerint írja ki a képernyő!

oszlopok

	1	2	3	4	5	6	7	8
1			M	A	L	O	M	
2						M	A	
3							L	
4					A	L	O	M
5					L	O	M	

4.4. Egészítsd ki az előző feladat utasítását úgy, hogy az működőképes program legyen! Indítsd el és ellenőrizd, hogy az eredmény megfelel-e a fenti ábrának!

4.5. Mely alapszavak jelölik:

- a) a változó,
 - b) a konstans (állandó) adatok deklarációjának kezdetét?
-

4.6. Milyen célt szolgálnak a következő programrészletek?

Var anya:String;

Var tartozik,vagyon:Integer;

Var hossz:Real;

Const

magas=156.7;

szo='magas';

4.7. Hogyan deklarálod a karakter, string, egész és valós típusú változókat? Írj példákat kitalált változó azonosítókkal!

4.8. Deklaráld konstans adatként a következő adatokat:

a) lakhelyedet, születési hónapodat, nevedet,

b) életkorodat,

c) az alumínium sűrűségét!

- c) Kiírja a képernyő középső sorába a 'Születési évem:' szöveg konstanst és utána a születési dátumodat számokkal.

- 4.14. Oldd meg az előző feladatot úgy, hogy az output adatok a képernyő közepére kerüljenek!

5. Műveletek adatokkal

- 5.1. Hogyan nevezzük másképpen a műveleti jeleket?

- 5.2. Mi a szakkifejezése a műveletben szereplő adatoknak?

- 5.3. Milyen típusú lesz az eredmény két egész szám között, ha a művelet a valós osztás?

- 5.4. Hogyan értelmezi a fordító a karakterláncok között a plusz operátort?

- 5.5. Hogyan írnád ki a *WriteLn* utasítás segítségével a 98.34567 valós konstanst 0, 2, 4 tizedesjegy helyi-értékkel?

5.6. Írj programot, amely a billentyűzetről bekért tetszőleges valós adatot egymás alá kiírja úgy, hogy a tizedes jegyek száma 0, 2, 4!

5.7. Készíts programot, amely két tetszőleges valós számmal elvégzi a kivonást és a szorzást!

5.8. Mi az eredménye a következő műveleteknek?

$12/3$

$14 \text{ div } 3$

$14 \text{ mod } 3$

$13.5/3$

$13.5+3$

5.9. Mit nevezünk kifejezéseknek?

5.10. Sorold fel a kifejezések kiértékelésénél a műveletek sorrendjét!

5.11. Mely műveletek egyenrangúak? A kifejezések kiértékelése mikor történik balról jobbra haladva?

5.12. Melyik jel változtathatja meg a műveletek sorrendjét?

5.13. Számítsd ki a következő kifejezések értékét!

$5 - 3 * (4+12) =$

$11 + 7 / 4 =$

$2 - 9 / 2 =$

$2 * 3 / 2 =$

$17 \bmod 3 + 2 =$

$5 + 42 \operatorname{div} 9 =$

$121 \operatorname{div} 11 =$

$(2+5) / (6 \bmod 4) =$

$125 \operatorname{div} 17 \bmod 7 =$

$125 \operatorname{div} (17 \bmod 7) =$

$5 - 12 \bmod 2 =$

$5 - 12 \operatorname{div} 2 =$

5.14. Melyik az a függvény, amellyel meghatározható egy szövegben szereplő karakterek száma?

5.15. Húzd alá azokat a kifejezéseket, amelyek nem értékelhetők ki!

$6.5 \operatorname{div} 5$

$12 \operatorname{div} 3$

$12.0 \bmod 3$

$7/2 \bmod 5$

$5 \bmod 7/2$

$7/(2 \bmod 5)$

$'adat'/2$

$\operatorname{Length}('adat')/2$

$'12'*3$

5.16. Milyen jellel fejezzük ki az értékadó utasításokat?

5.17. Mi szerepelhet csak az előbb említett utasítás bal oldalán?

5.18. Milyen adat szerepelhet az értékadó utasítás jobb oldalán?

5.19. A következő program feladata dm-ben megadott hosszúság átváltása km-, m-, és dm-re. A programból hiányzik egy értékadó utasítás. Egészítsd ki!

```
Uses Crt;  
Var  
  km,m,dm:Word;  
Begin  
  ClrScr;  
  ReadLn(dm);  
  
  m:=dm mod 10000 div 10;  
  dm:=dm mod 10000 mod 10;  
  WriteLn(km,'km ',m,'m ',dm,'dm');  
  ReadLn;  
End.
```

5.20. Készíts programot, amely két egész típusú változó között elvégzi a tanult öt műveletet! Minden művelet eredményét tárold egy neki megfelelő változóban!

5.21. Az alábbi program input adata egy pozitív egész szám. Milyen feladat elvégzésére készült ez a program?

```
Uses Crt;
Var
  m,p,o:Word;
Const valt=60;
Begin
  ClrsCr;
  ReadLn(m);
  o:=m div (valt *valt);
  m:=m mod (valt * valt);
  p:=m div valt;
  m:=m mod valt;
  WriteLn(o,'.',p,'.',m);
  ReadLn;
End.
```

5.22. A következő program ugyanazt a feladatot hajtaná végre mint az előző. A programba azonban néhány hiba becsúszott. Keresd meg és javítsd ki a hibákat!

```
Uses Crt;
Var
  m,p,o:Word;
Begin
  ClrsCr;
  ReadLn(m);
  o:=m div 360;
  p:=m mod 360 div 60;
  m:=m mod 360 mod 60;
  WriteLn(o,'.',p,'.',m);
  ReadLn;
End.
```

5.23. Írj programot, amely egy tetszőleges személynevet fordított sorrendbe ír ki!

5.24. Írj programot, amely a tanult síkidomok területeit számolja ki!

5.25. Írd le feltételes utasítással Pascal-nyelven!

Ha az adatváltozónak osztója a 3, akkor az adatváltozót növeld meg eggyel, különben kettővel!

5.26. Készíts szorzást ellenőrző programot!

5.2. Írj programot amely egy egész számnak kiírja a nagyobbik páratlan szomszédját!

TÁBLÁZATKEZELÉSI ALAPISMERETEK

1. Táblázatok és táblázatkezelők

1.1. Miért szoktunk adataink megjelenítésére táblázatos formát használni?

1.2. Egészítsd ki a mondatokat!

Egy táblázatban az oszlopok adatokat tartalmaznak, míg a sorok A sorok és az oszlopok kereszteződésében lévő mezőket nevezzük.

1.3. Mi a tartalma a TK 165. oldalán látható táblázat következő celláinak:

A1:

C4:

D8:

E9:

1.4. Milyen programot jelképeznek a következő ikonok? Mire használjuk őket!

.....

.....

.....

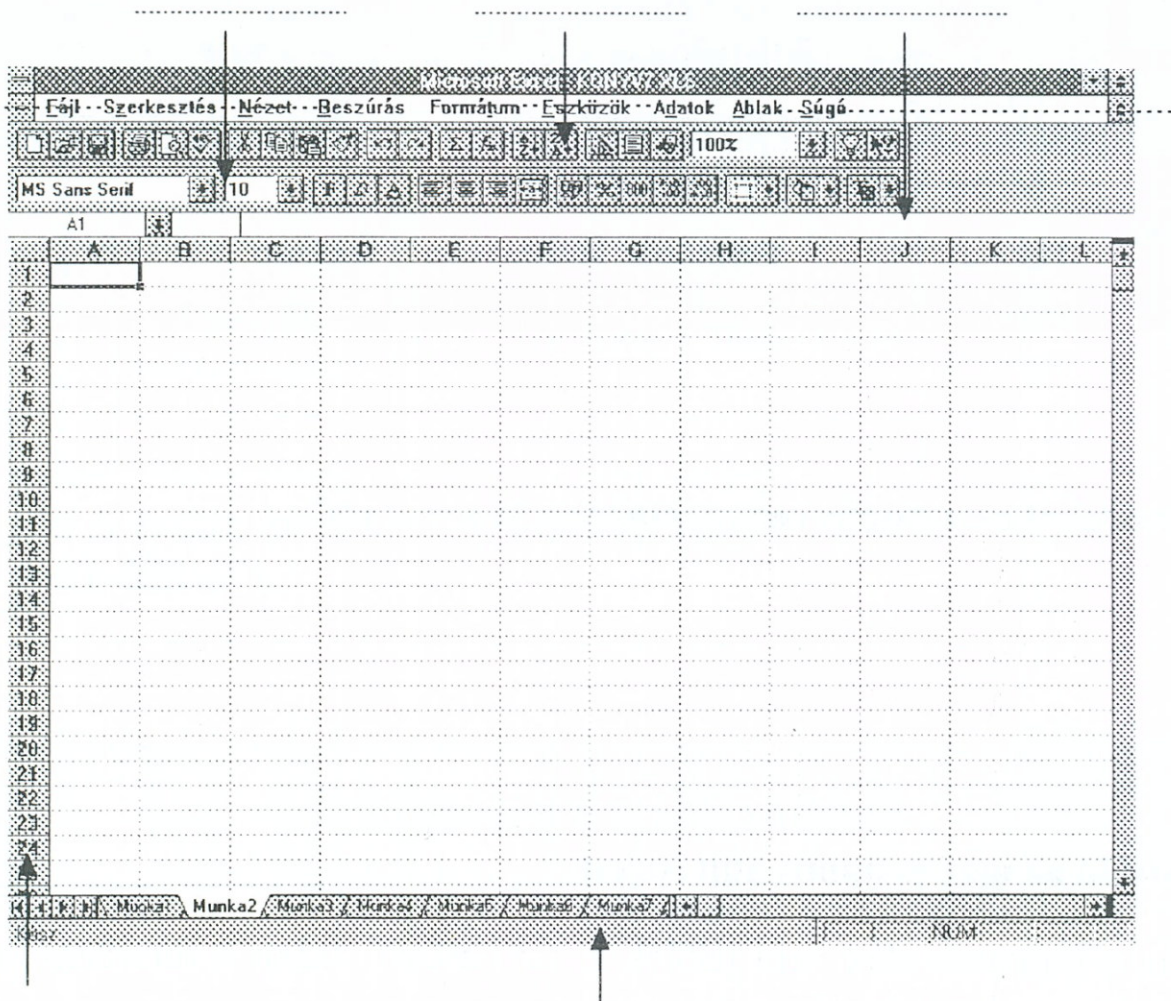
1.5. Melyik igaz, melyik a hamis állítás?

- Az Excel táblázatkezelő program a Windows része.
- Az Excel segítségével egyszerre több táblázatot is szerkeszthetünk.

- c) Egy munkafüzetbe csak egymással valamilyen módon összefüggő táblázatok kerülhetnek.

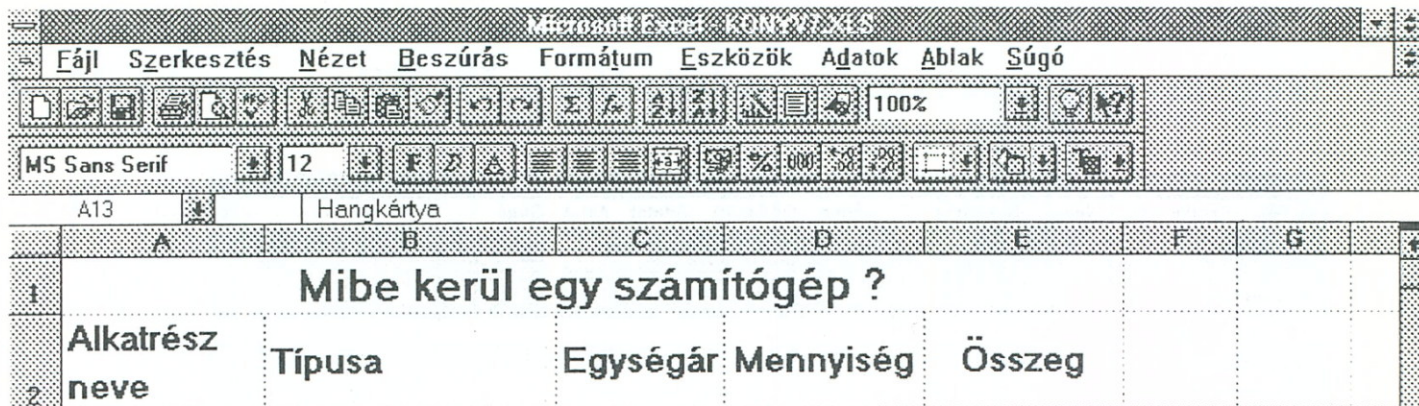
igaz: _____ hamis _____

1.6. Nevezd meg a nyíllal jelölt Excel ablakok részeit!

2. Táblázat létrehozása

2.1. Az alábbi ábra alapján dönts el, hogy mi az aktuális cella, és mi a tartalma!

	A	B	C	D	E	F	G
1	Mibe kerül egy számítógép ?						
2	Alkatrész neve	Típusa	Egységár	Mennyiség	Összeg		

Hogyan lehet az aktuális cella tartalmán módosítani?

2.2. Válaszd ki az igaz és hamis állításokat!

- Ha a formázás előtt nem jelölök ki tartományt, akkor a formázás minden esetben csak az aktuális cellára fog vonatkozni.
- Egyszerre kijelölhetem az egész táblázatot, ha a sor- és az oszlopazonosítók kereszteződésénél lévő sötét téglalapra kattintok.
- Ha a <Ctrl> gombot nyomva tartom, ki tudok jelölni nem összefüggő cellatartományokat is.
- A táblázat oszlopai automatikusan akkora szélességűek, amekkora az abban lévő leghosszabb szöveg.

- e) Egy cellába csak akkor tudok két vagy több sorba írni, ha a **Cellaformázás/ Igazítás** párbeszédablakban a **Sortörés** engedélyezve van.

igaz: _____ hamis: _____

2.3. Hozd létre az alábbi táblázatot, és mentsd ki etrend.xls néven!

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
l e v e s	Köménymag leves	Gyümölcsleves	Gulyásleves	Májgombóc- leves	Húsleves
m á s o d i k	Marhasült törtburgonyával	Grillcsirke rizzsel	Túrós csusza	Spenót tükörtojással	Brassói aprópecse- nye

(Az A oszlop formátumát a **Cellaformázás/ Igazítás** párbeszédablakban tudod beállítani!)

3. Műveletek táblázatokban

3.1. Egészítsd ki a következő mondatokat!

Sort vagy oszlopot beszúrni úgy tudok, hogy abba a sorba vagy oszlopba mozgatom az aktuális cellát, amely be szeretném szúrni az új sort, majd a **Beszúrás/Sorok** (vagy **Oszlopok**) pontját választjuk.

Az átlagolandó tartomány első és utolsó cellája között a képletben van.

Amennyiben a megadott tartomány valamely cellája üres, akkor a program a számolásnál

Azoknak a celláknak a bevitelét, ahova valamilyen képletet írunk, kezdjük.

3.2. Hozd létre az alábbi táblázatot és mentsd ki stat.xls néven!

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	A piripócsi iskola tanulójának a száma							
2		1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
3	Alsó tagozat	123	120	121	130	125	127	131
4	Felső tagozat	137	135	129	126	128	135	136
5	Osszesen	260	255	250	256	253	262	267

4. Grafikonok készítése

- 4.1. Töltsd be a stat.xls táblázatot, majd készíts grafikont az iskola tanuló létszámának alakulásáról 1990-1996-ig!
- 4.2. Ábrázold tortadiagramon milyen volt 1991-ben az alsó és a felső tagozat aránya!
- 4.3. Milyen esetekben szoktuk az adatokat torta- vagy kör-diagramon ábrázolni?

Összefoglalás

1. Egészítsd ki a következő mondatokat!

Egy-egy táblázatban a azonos típusú adatokat tartalmaznak, míg a egy-egy valamilyen szempontból összetartozó adathalmazt.

A sorokat a táblázatkezelők általában sorszámmal látják el, az oszlopokat pedig azonosítjuk.

2. Sorold fel az Excel néhány szolgáltatását!

3. Mire szolgálnak az alábbi ikonok?

.....

.....

.....

.....

Tartalomjegyzék

A DOS PARANCSAI.....	3
1. Az operációs rendszerekről	3
2. Lemez tartalomjegyzékének megtekintése.....	6
3. Könyvtárkezelés	10
4. Műveletek állományokkal	15
5. Műveletek különböző tulajdonságú állományokkal.....	18
6. Egyéb műveletek Copy paranccsal	21
7. Lemezműveletek.....	23
FILE KEZELÉS HALADÓKNAK.....	26
1. Az NC tömörítőprogramjának használata	26
2. Egyéb tömörítőprogramok	27
3. Víruskeresés, vírusirtás.....	28
PROGRAMOZÁSI ISMERETEK.....	30
1. Programozási nyelvek	30
2. A Turbo Pascal-nyelv	33
3. Állandó adatok típusai és jelölésük.....	37
4. Változó adatok beolvasása és deklarációja	40
5. Műveletek adatokkal	44
TÁBLÁZATKEZELÉSI ALAPISMERETEK.....	49
1. Táblázatok és táblázatkezelők.....	49
2. Táblázat létrehozása.....	52
3. Műveletek táblázatokban.....	53
4. Grafikonok készítése	54
ÖSSZEFOGLALÁS	55
TARTALOMJEGYZÉK	56

Pedellus N. Kiadó
Számítástechnikai kiadványai:

- *Számítástechnika 5-6. osztálynak – tankönyv*
- *Számítástechnika 5-6. osztálynak – munkafüzet*
- *Számítástechnika 7. osztálynak – tankönyv*
- *Számítástechnika 7. osztálynak – munkafüzet*
- *Számítástechnika 8. osztálynak – tankönyv*
- *Számítástechnika 8. osztálynak – munkafüzet*
- *Számítástechnika 9. osztálynak – tankönyv*
- *Számítástechnika 9. osztálynak – munkafüzet*
- *Számítástechnika 10. osztálynak – tankönyv*
- *Számítástechnika 10. osztálynak – munkafüzet*
- *Számítástechnika középiskolásoknak*
- *Számítástechnika és DOS 6.22 alapismeretek – tankönyv*
- *Számítástechnika és DOS 6.22 alapismeretek – munkafüzet*
- *Számítástechnika – Norton Commander*
- *Az editortól a szövegszerkesztőig*
- *Szövegszerkesztő – Word for Windows 6.0*
- *Táblázatkezelő – Excel*
- *Turbo Pascal iskolásoknak*
- *Számítástechnikai feladatgyűjtemény*
- *Multimédia középiskolásoknak*
- *Út a forráshoz 7. o. (informatika-könyv-könyvtárhasználat)*

Megrendelhetők:

Pedellus N. Kiadó
4001 Debrecen, Pf. 430.

Raktári szám: PL-0060

PEDELLUS